

ΠΙΕΡ ΝΤΕ ΚΟΥΡΜΠΙΕΤΕΝ

Ἡ ἀναβίωση τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων

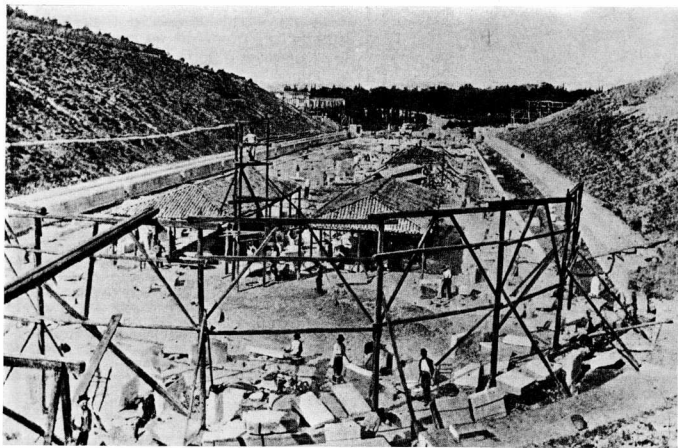
Τό 393, ὁ Μέγας Θεοδοῖος ἀπαγορεύει, στό ὄνομα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τήν τέλεση τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, στήν προσπάθειά του νά ἐξαφανίσει κάθε κατάλοιπο τῶν ἀρχαίων ἐλληνικοῦ κόσμου. Συνεχίζοντας τήν ἴδια πολιτική, τριάντα τρία χρόνια ἀργότερα (426), ὁ Θεοδοῖος

Β' προστάζει νά καοῦν οἱ εἰδωλοκρατικοί ναοί, θεωρώντας τους φορεῖς τοῦ ἀρχαίου πνεύματος. Ἀπό ἐκεῖ καί πέρα, ἡ φθορά τοῦ χρόνου — σεισμοί, πλημμύρες, θάλασση — θά ἐξαφανίσει ὅ,τι τῷ ἀνθρώπινω χερί ἀφῆρε νά ἐπιζήσει. Ἀπό τόν 18ο μέχρι τίς ἀρχές τοῦ

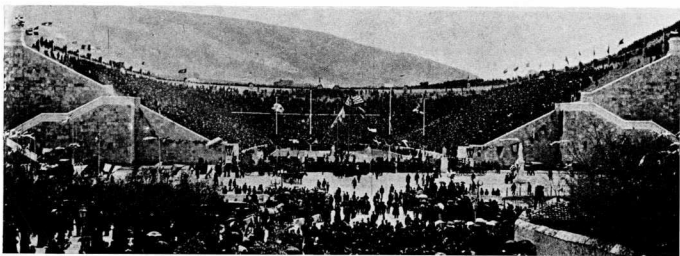
Πιέρ ντέ Κουμπέρτεν, χάρη στόν ἄνθρωπο αὐτό ἡ ἀναβίωση τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων ἐγινε πραγματικότητα. Στίς 23 Ἰουνίου 1894 πραγματοποιήθηκε στό Παρίσι (στή μεγάλη αἴθουσα τῆς Σορβόννης) τό Α' Διεθνές Συνέδριο ἀντιπροσώπων τῶν ἀθλητικῶν ὀργανώσεων πού ἀποφασίσαι ὁμόφωνα τήν ἀναβίωση τῶν ἀγώνων καί τήν τέλεσή τους τό 1896. Στό συνέδριο αὐτό συστάθηκε καί ἡ πρώτη Διεθνής Ὀλυμπιακή Ἐπιτροπή μέ πρόεδρο τόν Δμ. Βικέλο καί γενικό γραμματέα τόν Π. ντέ Κουμπέρτεν. Μεγάλη ἀίγλη ἔβωσε στούς ἀγῶνες αὐτούς ἐνο ἄθλημα, ὁ δρόμος τοῦ Μαραθῶνα, τῶ ὁποῖου ἐμπνευστής ὑπῆρξε ὁ Γάλλος Μιχαήλ Μπερέλ πού προεφφερε καί τό ἔπαθλο.

19ου αἰῶνα, περίοδο πού χαρακτηρίζει ἡ ἐπιστροφή στά ἀρχαία πρότυπα, θεολόγοι καί διανοούμενοι τονίζουν τή σημασία πού θά εἶχε ἡ ἐκτέλεση ἀνασκαφῶν στό χώρο τῆς Ὀλυμπίας (1720 ὁ Γάλλος Βενεδικτίνος Μπερνάρ ντέ Μονφωκῶν, κατόπιν ὁ Γερμανός ἱστορικός τῆς ἀρχαίας τέχνης Βίνκελμαν καί ὁ Ἄγγλος θεολόγος Ρίτσαρντ Τσάντλερ, τέλος, στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰ., ὁ Γάλλος ταξιδιωτής Φωβέλλ). Οἱ προτροπές ὁμως τῶν λίγων αὐτῶν ἰδεαλιστῶν μένουσαν χωρῖς ἀνταπόκριση. Τό 1829, φθάνει στήν Ἑλλάδα ἡ Γαλλική Ἐπιστημονική Ἀποστολή τῶ Μοριά· κλιμάκιο τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς, στό ὁποῖο περιλαμβάνονταν ἀρχαιολόγοι καί ἀρχιτέκτονες, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἀμπέλ Μπλουέ, ἐντόπισε τό ναό τοῦ Διὸς στήν Ὀλυμπία, μέ ὁδηγό τὸ κείμενο τοῦ Πausανία. Τό 1874 ἀρχίζουν ἀνασκαφές στό χώρο τοῦτο, μέ τήν καθοδήγηση τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ἀρχαιολόγου Ἔρνστ Κούρτιους. Χάρη σέ μία συμφωνία πού ἔκανε μέ τήν κυβέρνηση τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Κούρτιους εἶχε στή διάθεσή του τριακόσιους ἐργάτες. Ἀπό τότε, οἱ Γερμανοὶ ἀρχαιολόγοι ἐρευνοῦν ἀδιάκοπα τὸν χώρο τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας γιά νά ὁλοκληρώσουν μόλις τό 1961 τήν ἀποκάλυψη καί τοῦ ὀλυμπιακοῦ σταδίου τῶν 192,27 μέτρων. Σύμφωνα μέ τή μυθολογική παράδοση, τό μήκος τοῦ σταδίου αὐτοῦ ἀντιστοιχοῦσε σέ 600 πόδια τοῦ Ἡρακλή (δηλαδή τὸ πόδι τοῦ Ἡρακλή ἰσοδυναμοῦσε μέ 32,045 ἐκ.).

Στίς ἀρχές τοῦ 20ου αἰ., ὅταν πιά τό ἀνασκαφικό ἔργο τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολόγων εἶχε γίνει γνωστό, ὁ Πιέρ ντέ Κουμπέρτεν ἔξενε νά τήν προσπαθῆιά του γιά τήν ἀναβίωση τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων. Ἀλλά ἄς δοῦμε ποῖός ἦταν ὁ Κουμπέρτεν. Γιὸς μιᾶς ἀστικής γαλλικῆς οἰκογένειας μέ τέσσερα παιδιά, σπουδάζει συγχρόνως κλασικῆς καί πρακτικῆς ἐπιστήμης, φοῖτα ἐνο χρόνο στή Σχολή Πολέμου, ὅπου τόν ὑποχρέωσε ὁ πατέρας του νά ἐγγραφεῖ καί στή συνέ-

Μία φάση από την αναμάρμωση του αρχαίου Παναθηναϊκού σταδίου με πεντελικό μάρμαρο. Πραγματοποιήθηκε χάρη στη δωρεά του Γ. Αβερωφ (920.000 χρυσές δραχμές). Οι Εργασίες εκτελέστηκαν κάτω από την επίβλεψη του αρχιτέκτονα Άναστασιου Μεταξά, ο οποίος βασίστηκε σε σχέδια του Τσιλλερ.

Το Παναθηναϊκό στάδιο όπως ήταν την πρώτη μέρα των Δ.Ο.Α. Μέσα σε 14 μήνες είχε τελειώσει το κάτω διάζωμα, ενώ το άνω διάζωμα είχε διαρρυθμιστεί πρόχειρα με ξύλινα καθίσματα.

χεια στρέφεται στα νομικά. Ένα ταξίδι στην Άγγλια (1883) θά αποδειεί αποφασιστικό γιά τή μετέπειτα δράση του νεαρού άκόμα Κουμπερτέν. Τότε θά συνειδητοποιήσει πώς «σ» αυτόν τόν τόπο, ό εφθβος οικόδομει ό ίδιος τόν άνδρισμό του μέ τήν άθληση».

Η παρατήρηση αυτή τόν όδηγει στη

σκέψη ότι «είναι άπαραίτητο νά δοθει κάποια θέση στα άθλήματα μέσα στη γαλλική παιδεία. Αυτό είναι τό συμπέρασμά μου, πού μπορεί νά φανεί παράξενο». Από τή στιγμή αυτή, ό νεαρός Πιέρ άρχίζει τόν άγώνα του: Άρθρογραφεί (60.000 έντυπες σελίδες), όργανώνει διαλέξεις, ταξιδεύει.

Η ιδέα τής αναβίωσης τών Όλυμπιακών άγώνων δέν είναι καινούρια. Πρίν από τόν Γάλλο Κουμπερτέν, Σκανδιναβοί, Άγγλοι κ.ά. είχαν σκεφθει νά όργανώσουν άγώνες σύμφωνα μέ τά πρότυπα τών αρχαίων Όλυμπιακών άγώνων. Τά σχέδια όμως αυτά δέν ύλοποιήθηκαν.

Σπύρος Λούης, ο νικητής του Μαραθωνίου στους Δ.Ο.Α. του 1896. Στον πρώτο αυτό Μαραθώνιο πήραν μέρος 25 δρομείς, ανάμεσα τους μερικά ξένα ονόματα, όπως ο Γάλλος Α. Λερμυζώ, ο Αμερικανός Α. Μπλαϊκ, ο Ούγγρος Κλέμενς κ.ά. Ο Λούης δεν ήταν επαγγελματίας δρομέας, ήταν βιοπαλαστής, γαλατά από το Μαρούσι. Κέρδισε τη νίκη χάρη στην τακτική του. Στην αρχή της διαδρομής των 40 χλμ. ήταν συγκρατημένος. Ο Λερμυζώ προηγείτο κατά 3 χλμ. του Αυστραλού Φλάκ. Στο Πικέριτο όμως η κόπωση των δρομέων ήταν φανερή και το έδαφος γινόταν άνθρακας, έτσι πολλοί Μαραθωνοδρόμοι άποσύρθηκαν: Ο Λερμυζώ στο 32ο χλμ., στο 37ο ο Φλάκ. Ο Λούης τότε γάγυσε το θύμα και προσέλασε τους κουρασμένους δρομείς. Έτσι μπήκε πρώτος, στο στάδιο, όπου η χαρά των συγκεντρωμένων 80.000 θεατών, που είδαν τον Έλληνα δρομέα να τερματίζει πρώτος, ήταν ανεπίρροπη.

νελληγίους του Ζάππα, οι Διεθνείς 'Ολυμπιακοί του 1896 γνώρισαν μία έπιτυχία που συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας. Όμως η αντιμετώπιση του αθληματος και του αθλητή είχε τώρα αλλάξει. Οι αρχαίοι αγώνες στηρίχονταν στην ευγενή άμιλλα. Σε κάθε αγώνα ο νικητής αποκτούσε, με τη γίκη του, μία δύναμη, συνδεόταν μ' έναν ηθικό συμβολισμό, και τούτο είχε ως συνέπεια τή έπιτευγμά του να καταξιώνει τήν πόλη του, ο δε άλλος του να εξαγνίζει τή κοινωνικό σύνολο. Ο 'Ολυμπιονίκης παρήμεν «νικητής» έφ' όρου ζωής. Τό κλέος δηλαδή που έδινε ή νίκη σε έναν αθλητή τόν ακολουθούσε σε όλη του τή ζωή. Σήμερα αντίθετα, ή δόξα διαρκεί όσο και τή «ρεκόρ». Σκοπός τού αθλητή είναι να ξεπεράσει τής επιδόσεις τών προηγούμενων νικητών και ή κεντρική ιδέα τής σημερινής 'Ολυμπιακής κίνησης, με τόν υπερεθνικό και υπεραθλητικό χαρακτήρα τής, συνοψίζεται στή φράση «τά σπόρ για δόξα».

A.A.

Βιβλιογραφία

M.I. FINLEY, H.W. PLEKET, The Olympic Games. The first Thousand Years, London 1976.

Η Ιστορία τών 'Ολυμπιακών Άγωνών. (Συλλογικό Έργο). Έκδοτική 'Αθήνων, 1976.

Στήν Έλλάδα, τό 1859, ο Εύάγγελος Ζάππας όργάνωσε τούς πρώτους Πα- νελληνίους αγώνες («'Ολυμπια- κούς») παρουσία τού 'Οθωνα και τής Άμαλίας. Η προσπάθεια όμως αυτή απέτυχε: τό1875 έγιναν οι δεύτεροι και τελευταίοι αγώνες. Χρειάστηκε να περάσουν είκοσι ολόκληρα χρόνια, μέχρι τήν στιγμή που ο Γεώργιος Β', με τήν προτροπή τού Κοιμηπε- τέν, προκήρυξε τήν έναρξη τής Πρώ- της Σύγχρονης 'Ολυμπιάδας: ή από- φασή του προέβλεπε κυβερνητική κρίση, γιατί ο τότε πρωθυπουργός Τρικούπης έκρινε πως ή οικονομική επιβάρυνση θά ήταν δυσβάσταχτη για τήν Έλλάδα. Παρ' όλα αυτά, ο Γεώργιος Β' επέμενε και ο Δεληγιάν- ης, στο κόμμα τής αντιπολίτευσης, και γι' αυτό ύποστηρικτής τών ανώ- των, υπέρσχυσε. Έτσι παγιώθηκε ή απόφαση να τελεστεί, στήν 'Αθήνα στις 5 'Απριλίου 1896, Κυριακή τού Πάσχα, ή Πρώτη Σύγχρονη Παγκό- σμια 'Ολυμπιάδα.

Γιά τής ανάγκες τής αναμνηρωθή- κε τό αρχαίο αθηναϊκό στάδιο (4ου αι.

π.Χ.) με έξοδα τού τραπεζίτη Γ. Άθέ- ρωφ, καθώς και άλλων εύσπορων Έλ- λήνων τού έξωτερικού. Με τήν εύκαι- ρία αυτή έκδόθηκε και μία ειδική σει- ρά ελληνικών γραμματοσήμων.

Στούς πρώτους αγώνες έλαβαν μέ- ρους 311 αθλητές από 13 κράτη (8 Άγ- γλία, 14 Άμερική, 1 Αυστραλία, 4 Αύ- στρία, 1 Βουλγαρία, 19 Γαλλία, 19 Γερμανία, 4 Δανία, 1 Έλβετία, 230 Έλλάδα, 8 Ουγγαρία, 1 Σουηδία, 1 Χι- λή), και έγιναν 43 διαφορετικοί και σύγχρονα αγωνίσματα. Παράλληλα με τήν πάλη, τήν άρση βαρών, τή γυ- μναστική, οι αθλητές αγωνίζονται στήν κολύμβηση, σκοποβολή, ξιφο- μαχία, αντισφαίριση, ποδηλατοδρο- μία (από Νέο Φάληρο) κ.ά. Στήν πρώ- τη αυτή 'Ολυμπιάδα εμφανίζεται και ένα νέο αγωνίσμα, αρχαιοπρεπές αλ- λά όχι αρχαίο: Ο «Μαραθώνιος». Πρώτος νικητής τού Μαραθωνίου δρόμου υπήρξε ο Μαρουσιώτης γα- λατάς Σπ. Λούης. Έτρεξε τά περίπου 40 χιλιόμετρα τής διαδρομής σε 2 ώρες 58' και 50".

Άντίθετα από τούς βραχύβιους Πα-

Pierre de Coubertin or the Revival of the Olympic Games

On the name of Christianity the byzantine emperors ordered the destruction of ancient temples and sanctuaries and banned all the activities regarded as vehicles of the ancient spirit and culture. From the 18th to the early 19th century, however, the european civilisation seeks a return back to the ancient origins and models. Thus, in 1874 the German excavations, under E. Curtius, begin in Olympia, while in 1883 Pierre de Coubertin, a young French ideologist, becomes conscious of the importance of athletics for the upbringing of youths. Since then he commits himself to revive the Olympic Games.

The first International Olympiade takes place in Athens in 1896 thanks to the persistent efforts of Coubertin. However, the approach, attitude and appreciation of people towards the Olympic Games is different now, in antiquity the glory of victory of a winner in an Olympiad accompanied him for the rest of his life, while today it lasts as long as he owes a "re- cord".